

Vlaams
Parlement

ingediend op **1388** (2017-2018) – Nr. 2
26 februari 2018 (2017-2018)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Piet De Bruyn

over het voorstel van resolutie

van Rob Beenders, Tine Soens, Bart Van Malderen en Joris Vandenbroucke

**betreffende de garantie dat drinkwater
een basisrecht is voor elke Vlaming**

*Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn:*

Voorzitter: Tinne Rombouts.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens, Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
Gweny De Vroe, Lydia Peeters;
Rob Beenders, Bruno Tobback;
Johan Danen.

Plaatsvervangers:

Jelle Engelbosch, Sofie Joosen, Jos Lantmeeters, Jan Peumans, Grete Remen, Sabine Vermeulen;
Sonja Claes, Jos De Meyer, Bart Dochy, Orry Van de Wauwer;
Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;
Bert Moyaers, Els Robeyns;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;
Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Documenten in het dossier:

1388 (2017-2018) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn besprak op 30 januari 2018 het voorstel van resolutie van Rob Beenders, Tine Soens, Bart Van Malderen en Joris Vandenbroucke betreffende de garantie dat drinkwater een basisrecht is voor elke Vlaming (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1388/1).

In ditzelfde kader stelde Rob Beenders de week voordien, op 23 januari 2018, reeds een vraag om uitleg aan minister Joke Schauvliege over het stijgend waterverbruik bij de gezinnen en de impact ervan op de waterfactuur (*Vragen om uitleg*, VI.Parl. 2017-18, nr. 700).

1. Toelichting

Rob Beenders verduidelijkt dat dit voorstel van resolutie een samenvatting is van een aantal punten die de voorbije jaren meermaals ter sprake zijn gekomen in deze commissie. De aangekondigde evaluatie laat nog steeds op zich wachten. Daarom hebben de indieners een aantal voorstellen geformuleerd die de betaalbaarheid van de waterfactuur moeten garanderen. Water is immers een basisrecht voor elke Vlaming.

Sinds de invoering van de nieuwe waterfactuur op 1 januari 2016, is het aantal mensen dat de waterfactuur nog moeilijk kan betalen op een jaar tijd sterk toegenomen. Het betalingsuitstel is gestegen met 22 percent, het aantal herinneringsbrieven met 19 percent, het aantal ingebrekestellingen met 27 percent en het aantal afbetalingsplannen met 13 percent.

De waterfactuur is niet voor elk gezin op een evenredige manier samengesteld. Dat heeft te maken met het vast recht. Een alleenstaande betaalt 80 euro vast recht, zonder belasting over de toegevoegde waarde (btw). Een gezin van vijf personen betaalt niets. Dat is in strijd met het principe dat de vervuiler betaalt.

Bijna elke gemeente beschikt over een lokale adviescommissie. Deze commissies moeten ervoor zorgen dat de mensen die een probleem hebben met de betaling van hun waterfactuur, niet worden afgesloten van drinkwater. Uit het document van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) blijkt dat het aantal afsluitingen tussen 2015 en 2016 met 33 percent gedaald is. De minister bracht dit in verband met de maatregelen. De VMM zegt dat dit vooral te maken heeft met een personeelstekort bij de watermaatschappijen. De waarheid ligt wellicht in het midden. In de praktijk blijken er echter nog altijd afsluitingen te gebeuren.

De afsluitingen gebeuren niet alleen als er sprake is van onwil. In de pers verscheen er daarover onlangs nog een bericht over een gezin met twee kinderen in Zoersel. De stad Antwerpen heeft ondertussen beslist om geen afsluitingen meer toe te laten. Dat is een goede zaak, maar ook het Vlaamse niveau moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Zijn fractie wenst de evaluatie niet af te wachten, en formuleert nu een aantal voorstellen voor de regering.

Ten eerste vragen de indieners een automatische sociale correctie te voorzien voor elke Vlaming die onder de armoedegrens leeft, een OMNIO-statuut heeft of in een traject van budgetbegeleiding of schuldbemiddeling zit. Ten tweede willen ze het zogenaamde vastrecht hervormen tot een forfaitair aandeel van de waterfactuur dat voor elk Vlaams gezin gelijk is, ongeacht de gezinssamenstelling, maar dat nooit meer dan 15 percent mag bedragen van de integrale waterfactuur. Ten derde vragen ze om een verbod in te voeren op het afsluiten van drinkwater en ten vierde om een minimale levering van kwaliteitsvol drinkwater te garanderen voor elke Vlaming, net zoals dat in deze regeerperiode ook werd beslist voor elektriciteit.

2. Bespreking

Valerie Taeldeman stelt vast dat Rob Beenders vraagt om de sociale correctie uit te breiden naar een ruimere doelgroep. Ze betreurt wel dat sp.a de budgettaire impact daarvan niet heeft becijferd. Ze benadrukt dat de nieuwe tariefstructuur van de waterfactuur, die in voege getreden is op 1 januari 2016, gepaard is gegaan met een grondige armoedetoets. Verenigingen van mensen die in armoede leven hebben een advies geformuleerd over de nieuwe tariefstructuur (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 562/1, p. 50). De sociale correctie die momenteel wordt toegepast, betreft 80 percent van de waterfactuur. Er is dus een ruime sociale correctie.

Naar aanleiding van de opmerkingen van Rob Beenders over het vastrecht, merkt ze op dat de gezinskorting een belangrijk element is van de waterfactuur. Ze heeft wel begrip voor de opmerking rond alleenstaanden. Haar fractie wil evenwel wachten op de globale evaluatie van de nieuwe tariefstructuur in het najaar van 2018, waarbij ook het vastrecht aan bod zal komen.

Ze benadrukt dat er heel wat stappen worden ondernomen vooraleer mensen worden afgesloten van drinkwater. De lokale adviescomités en de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW's) spelen op dat vlak een belangrijke rol. Ze onderzoeken of de mensen met betalingsmoeilijkheden ondersteund kunnen worden en of de betaling van de waterfactuur gespreid kan worden in de tijd. Men moet echter een onderscheid maken tussen de mensen die echt niet kunnen betalen en zij die niet willen betalen.

Haar fractie is niet gekant tegen een minimale levering. Op dat vlak lopen er momenteel proefprojecten met een drietal drinkwatermaatschappijen. Ze stelt voor om de evaluatie van die proefprojecten af te wachten. Voor de minimale levering van energie wordt er gewerkt met een eenvoudig te installeren budgetmeter die kan worden opgeladen met een kaart. Voor water ligt dat technisch complexer.

Gweny De Vroe beseft dat water een basisrecht is dat zoveel mogelijk voor iedereen toegankelijk moet zijn. Open Vld kijkt uit naar de evaluatie die dit jaar zou plaatsvinden.

Bij het voorstel tot sociale correctie merkt ze op dat er al een sociaal vangnet is. Bij de hervorming van de waterfactuur werd er daarover overleg gepleegd met de armoedeorganisaties.

Open Vld denkt dat een digitale watermeter een stap kan zijn in de richting van een basislevering. Daarbij moet de drinkwaterkwaliteit echter gegarandeerd zijn.

Bij een eventuele hervorming van het vastrecht wil Open Vld iets doen voor alleenstaanden, onder meer voor situaties van co-ouderschap. Daarvoor wil ze echter de evaluatie afwachten.

Haar fractie is van oordeel dat het mogelijk moet blijven om het drinkwater af te sluiten van mensen die niet willen betalen. Ze benadrukt ten slotte dat men nog meer moet inzetten op duurzaam watergebruik.

Bart Nevens deelt mee dat zijn fractie op dezelfde lijn zit als de vorige sprekers. De waterfactuur is opgebouwd uit de kostprijs van het water, het gebruik van het net, en de sanering van het afvalwater, met een gemeentelijk en een bovengemeentelijk aandeel. Uit de door de minister aangekondigde evaluatie zal blijken of de verhoudingen in de waterfactuur in orde zijn voor de verschillende doelgroepen.

Het klopt niet dat mensen zonder verwittiging worden afgesloten van drinkwater, zoals Rob Beenders suggereert. Aan een afsluiting gaat een heel traject vooraf. Bij betalingsproblemen wordt de klant verschillende keren gecontacteerd door de watermaatschappij. Er worden ook ingebrekestellingen en aangetekende zendingen verstuurd. Uiteindelijk wordt de klant uitgenodigd om te verschijnen voor de lokale adviescommissie. Die is samengesteld uit vertegenwoordigers van het OCMW, van de gemeente en van de watermaatschappij. Daar wordt een afbetalingsplan voorgesteld, eventueel met een financiële tussenkomst van het OCMW. Als de eindgebruiker daarop ingaat, dan zal zijn water niet afgesloten worden. Hij moet zich wel engageren om naar een oplossing te zoeken. Op dat moment zal de watermaatschappij ook controleren of er geen lekken zijn in de binnenhuisinstallatie en of de watermeter correct functioneert. De waterleiding wordt wel afgesloten als men vaststelt dat er fraude gepleegd is met de watermeter of als men weigert om de waterstand te laten opnemen door een vertegenwoordiger van de watermaatschappij.

Bart Nevens geeft vervolgens een opsomming van de doelgroepen die in het waterverkoopreglement worden aanvaard als beschermde klant. Er zijn dus al vele sociale correcties. Hij besluit dat de inhoud en de vraag van dit voorstel van resolutie niet eerlijk zijn en dat zijn fractie het daarom niet zal steunen.

Johan Danen erkent dat water, net zoals lucht en elektriciteit, een basisrecht is. Zijn fractie zal dus een soepeler houding aannemen dan de vorige fracties die al aan het woord gekomen zijn.

Hij geeft toe dat men niet zomaar overgaat tot het afsluiten van de waterleiding. Hij stelt vast dat de waterscan de voorbije jaren nog zelden werd uitgevoerd. Hij heeft de indruk dat deze Vlaamse Regering het besparen van water heeft opgegeven. Zijn fractie zal binnenkort een initiatief nemen dat aandringt op een grotere inzet op waterbesparing. Hij dringt aan op een grotere uniformiteit in de werking van de lokale adviescommissies. Het begrip onwil en de manier waarop er wordt afgesloten verschilt van de ene gemeente tot de andere. Zolang er daarover geen volledige duidelijkheid is, is zijn fractie geneigd om in te gaan op de suggestie van de indieners om in een minimale levering te voorzien en om afsluiten te verbieden. Water is immers een basisrecht.

Groen vindt ook dat het vastrecht zo laag mogelijk moet worden gehouden, voor water én voor elektriciteit. Dat vastrecht werkt ontmoedigend voor mensen die weinig verbruiken. Daarom zal Groen het voorstel van resolutie ondersteunen.

Rob Beenders begrijpt de reacties gezien het gaat om een voorstel van resolutie van de oppositie. Toch betreurt hij de houding van de meerderheid. Wat hier gevraagd wordt door sp.a, wordt op lokaal niveau immers al toegepast, onder meer in Antwerpen, waar de OCMW-voorzitter een N-VA-er is. Sommige lokale besturen beseffen blijkbaar dat de waterfactuur momenteel oneerlijk is samengesteld en hier en daar perverse gevolgen heeft. Dan moet ook het parlement zijn verantwoordelijkheid opnemen.

Hij vindt dat men de discussie politiek en intellectueel eerlijk moet voeren. Er zijn duidelijk problemen met het vastrecht. Ondanks zijn opmerkingen over het probleem van co-ouderschap, heeft deze commissie destijds het wijzigingsdecreet toch goedgekeurd (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 562/5). Op basis van de armoedetoets werd er wel een wijziging doorgevoerd: er zou nog slechts 20 percent betaald moeten worden op de factuur. Voor 2017 werd er een gelijkschakeling aangekondigd van de diverse sociale statuten en correcties, over alle beleidsdomeinen heen, maar er ligt nog altijd geen concreet voorstel op tafel. De evaluatie, die eerst werd aangekondigd voor het najaar van 2017, werd met een jaar uitgesteld. Daarom acht hij het zijn plicht als Vlaams parlementslid om

constructieve voorstellen te doen om de betaalbaarheid van een basisrecht als water te garanderen.

Hij zou het waarderen als deze voorstellen zouden terug te vinden zijn in de evaluatie. Hij dringt echter aan op wat meer snelheid. Als de evaluatie pas in het najaar van 2018 beschikbaar is, dan zit men dicht bij het einde van de regeerperiode of gebeurt er misschien helemaal niets. Ondertussen moet een alleenstaande die onder de armoedegrens leeft, maar geen recht heeft op een sociale correctie, 86 euro betalen, en moet een gezin met vijf personen helemaal niets betalen. Dat is niet eerlijk. Dat is duidelijk, ook zonder evaluatie.

3. Stemming

Ter stemming gelegd, wordt het voorstel van resolutie betreffende de garantie dat drinkwater een basisrecht is voor elke Vlaming (*Parl.St.* Vl.Parl. 2017-18, nr. 1388/1) verworpen met 9 stemmen tegen 3.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Piet DE BRUYN,
verslaggever